

Musiikin opintopolut

16.2.2023

Hanketiimi:

Anna Kanerva, Katja Oksanen-Särelä, Ari Kurlin Niiniaho, Aino Leppänen &
Marjo Mäenpää

Tutkimuskysymys

- Tutkimuksessa selvitettiin, kuinka oppilaat ja opiskelijat voivat opiskella ja edetä musiikkialan koulutuksessa sekä tarkasteltiin *opintopolkuja* taiteilijan ammattiin ja aktiiviseen kulttuurielämään.
- Osiot: taiteen perusopetus (laaja ja yleinen oppimäärä), musiikin ammatillinen koulutus ja korkeakoulutus
- Erityisenä kiinnostuksen kohteena ovat olleet *siirtymät eri opintotasoilta toiselle, opintojen ns. nivelkohdat*
- Tutkimuksen pääpaino on opiskelijoiden kokemuksissa opiskelusta, ja se mitä nämä kokemukset kertovat siirtymistä opinnoissa.
- Keskeiset teemat kaikilla opintoasteilla: opiskelijoiden opinto- ja harrastuspolut, motivaatio, kokemukset opinnoista, arvio omasta osaamisesta ja saavutetuista valmiuksista, tulevaisuuden tavoitteet, opintojen keskeyttämisen syyt (tpo)

Tavoitteet ja toimijat

- Tavoitteena oli kerätä uutta tietoa toteutettavilla kyselyillä, koota yhteen olemassa olevaa tietoa sekä kehittää toimijoiden tiedonkeruuta.
- Tutkimushanke toteutettiin yhteistyössä Suomen musiikkioppilaitosten liiton ja Suomen konservatorioliiton kanssa.
- Tutkimuksen rahoitti opetus- ja kulttuuriministeriö
- Tutkimushankkeen ohjausryhmässä oli myös tpo-yleisen oppimäärän, kansalaisopistojen, ammattikorkeakoulujen ja Sibelius-Akatemian edustajat.

Tutkimusaineistot: opiskelijakyselyt

- *Kysely tpo-opiskelijoille, laajan oppimäärän syventävät opinnot, vastauksia 431 kpl*
- *Kysely tpo-opiskelijoille, yleinen oppimäärä, vastauksia 111 kpl*
- *Kysely musiikkialan ammatillisen tutkinnon 2017–2021 suorittaneille, vastauksia 589 kpl*
- Kysely SibA:n nuorisokoulutuksessa opiskeleville, vastauksia 31 kpl
- Kysely Sibelius-Akatemiassa opiskeleville, vuonna 2021 aloittaneet, vastauksia 21 kpl
- Kysely muusikon tai musiikkipedagogin ammattiin ammattikorkeakoulussa opiskeleville, vuonna 2021 aloittaneet, vastauksia 53 kpl
- *Kysely tpo-opintonsa lukuvuoden 2021-2022 aikana keskeyttäneille opiskelijoille, vastauksia 205 kpl*

Tutkimusaineistot: opiskelijakyselyt

- Tpo-kyselyt: laajassa oppimäärässä syventävissä opinnoissa oleville opiskelijoille, yleisessä min. 5 vuotta opiskelleille. Kyselyn jakelun suorittivat SML:n ja MOY ry:n jäsenoppilaitokset.
- Tpo- keskeyttäneiden kysely: kaikille lukuvuoden 2021-2022 aikana opinnot keskeyttäneille opiskelijoille. Kyselyn jakelun suorittivat SML:n ja MOY ry:n jäsenoppilaitokset.
- Musiikkialan ammatillisen tutkinnon 2017-2021 suorittaneiden kysely: Konservatorioliitto toimitti kyselyn 16:lle jäsenoppilaitoksilleen eri puolilla Suomea. Kysely toimitettiin 1467 vastaanottajalle sekä noin 100 henkilölle Gradian ja Winnovan kautta. Vastausprosentti oli noin 38 %.

Muut aineistot

Oppilaitoskyselyt:

- Kysely SML:n jäsenoppilaitoksille, vastauksia 70
- Kysely MOY:n jäsenoppilaitoksille, vastauksia 8
- Kysely SKL:n jäsenoppilaitoksille, vastauksia 16

- Oppilaitoskyselyt (SML, SKL) ja ammatillisesta koulutuksesta valmistuneille opiskelijoille suunnattu kysely pohjaavat olemassa olevaan tiedonkeruuseen, muut olivat uusia Cuporen toteuttamia kyselyitä.

- Lisäksi desk research: musiikkikoulutusjärjestelmä, oppilaitosverkosto, muu tutkimus

Sisällys- luettelo

1 TUTKIMUKSEN TAUSTA JA TARVE

- 1.1. Tutkimuskysymys
- 1.2. Musiikin opintopolkuja koskevat tietovarannot ja tutkimus
- 1.3. Musiikkikoulutusjärjestelmä ja oppilaitoskenttä Suomessa

2 TUTKIMUKSEN AINEISTONKERUU JA AINEISTON KÄSITTELY

3 TAITEEN PERUSOPETUS, YLEINEN JA LAAJA OPPIMÄÄRÄ

- 3.1. Vastaajien taustatiedot
- 3.2. Syyt valita tietty musiikkioppilaitos
- 3.3. Vastaajilla monipuolinen musiikkitausta
- 3.4. Musiikin harjoittamiseen käytetty aika
- 3.5. Käsitys omasta osaamisesta eri osa-alueilla
- 3.6. Mistä opinnoissa pidettiin ja kuinka opiskelijat kehittäisivät opintoja
- 3.7. Jatkosuunnitelmat musiikin alalla
- 3.8. Kuinka osaamisen koetaan riittävän opintojen jatkamiseen

4 TAITEEN PERUSOPETUKSESSA OPINTONSA KESKEYTTÄNEET

- 4.1. Vastaajien taustatiedot
- 4.2. Opintojen vaihe keskeytettäessä
- 4.3. Lopettamisen syyt
- 4.4. Mistä oppilaat eivät pitäneet opinnoissa
- 4.5. Jatkamista kannattelevat tekijät

5 AMMATILLINEN KOULUTUS

- 5.1. Vastaajien taustatiedot
- 5.2. Ammatillisia opintoja edeltäneet opinnot
- 5.3. Vastaajien harrastus- ja työtausta
- 5.4. Muut opinnot ja työskentely ammatillisen tutkinnon suorittamisen aikana
- 5.5. Opiskelu- ja työtilanne vastausajankohtana
- 5.6. Työuran kokonaisuus
- 5.7. Koulutuksen antamat valmiudet musiikkialan työhön ja opiskeluun
- 5.8. Ammatillisten opintojen anti vastaajien mukaan
- 5.9. Tulevaisuudensuunnitelmat ja ammatilliset tavoitteet

6 SIBELIUS-AKATEMIA, NUORISOKOULUTUS

- 6.1. Vastaajien taustatiedot
- 6.2. Vastaajien opinto- ja harrastustausta
- 6.3. Oman osaamisen arviointi ja jatkosuunnitelmat

7 KORKEAKOULUTUS – AMMATTIKORKEAKOULUT

- 7.1. Vastaajien taustatiedot
- 7.2. Vastaajien opinto- ja harrastustausta
- 7.3. Syyt hakeutua koulutukseen
- 7.4. Arvio omasta osaamisesta

8 KORKEAKOULUTUS - SIBELIUS-AKATEMIA

- 8.1. Vastaajien taustatiedot
- 8.2. Vastaajien opinto- ja harrastustausta
- 8.3. Syyt hakeutua musiikin koulutukseen
- 8.4. Arvio aiemmista opinnoista saavutetuista valmiuksista

9 ANALYYSI: MUSIIKIN OPINTOPOLUT

- 9.1. Musiikillinen harrastus-, opinto- ja työtausta
- 9.2. Musiikin opetuksen saavutettavuus
- 9.3. Ammatillisesta koulutuksesta valmistuneiden koulutus- ja urapolut
- 9.4. Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman uudistuksen vaikutukset
- 9.5. Arvioitu musiikillinen osaaminen ja jatkosuunnitelmat
- 9.6. Soittajien instrumenttivalinnat ja niiden muutokset
- 9.7. Harrastamisen lopettamiseen ja jatkamiseen ohjaavia tekijöitä
- 9.8. Koulutuksen järjestäminen ja opintopolut
- 9.9. Jatkotutkimustarpeita

Havainnot musiikin opintopoluista: TPO

- Tpo: Musiikin varhaiskasvatuksen keskeinen rooli: miltei 60 prosenttia vastaajista oli ollut musiikkileikkikoulussa. Muskari alueellisesti musiikkitaustoista tasapuolisimmin jakautunut. Harvempaan asutuissa Lapissa ja Pohjois-Savossa musiikkileikkikouluun osallistumistausta oli vain kolmasosalla vastaajista.
- Opetus lähellä kotia tai omassa koulussa on tärkein oppilaitoksen valintaan vaikuttava syy (Y: 60% L: 63%), oppilaitos antaa opetusta haluamassani instrumentissa (Y: 48% L: 53%), oppilaitokseen on helppo kulkea (Y: 50 % L: 43 %), musiikkiopistossa on hyvä opetus/opettajat (Y: 40 % L: 43%)
- Tyypillisesti monipuolinen harrastustausta. Useimmin taustalla musiikkiluokka peruskoulussa (Y 26% L: 31%), opiskelu yksityisesti (Y: 21 % L: 23 %) tai (laajassa oppimäärässä) musiikkilukio (Y: 9%, L: 20%).

Havaintoja musiikin opintopoluista: TPO

- Vahva taiteen perusopetustausta kaikilla koulutusasteilla: ammatillisessa koulutuksessa tpo:ssa ilmoitti olleensa 78 % vastaajista, amk 70%, SibA ja SibA:n nuorisokoulutus 90 %.
- Arvioidut kyvyt: tyytyväisimpiä oltiin yhteismusisointitaitoihin, oman pääinstrumentin soittotekniikan osaamiseen ja musiikin ilmaisuun, tyytymättömmimpiä improvisoinnin ja omiin harjoittelutaitoihin sekä musiikkiopistossa saatuun tietämykseen musiikin alan koulutuksesta ja alan ammasteista.
- Taiteen perusopetuksessa olleet musiikin ammatillisen koulutuksen opiskelijat arvioivat musiikillisten taitojensa (musiikilliset taidot ml. instrumentin hallinta, mus. luku- ja kirjoitustaidot, esiintymistaidot) olevan vahvempia sekä jatko-opintoihin että työelämään siirtymisen kannalta verrattuna niihin, jotka eivät olleet olleet taiteen perusopetuksessa. Ammattikorkeakoulussa vastaavaa yhteyttä ei esiintynyt, joskin vastaajamäärät huomattavasti pienemmät.

Havainnot musiikin opintopoluista: TPO

- 16-18 –vuotiaat keskeisessä ikävaiheessa opintopolkujen näkökulmasta: 46 % ei aio jatkaa musiikin opintoja käynnissä olevien opintojen jälkeen; 25 % haluaisi SibA:aan, 12 % ammatilliseen ja 8 % amk-koulutukseen.
- Nuoret, joilla on paljon musiikillisia harrastuksia, haluavat muita useammin itselleen musiikista ammatin → tpo:n asema musiikkisuhteen ylläpitäjänä oleellinen, mutta myös muilla musiikillisilla harrastuksilla on suuri merkitys musiikin opintopoluilla.
- Musiikki ammattina oli tavoitteena 27 prosentilla laajan oppimäärän ja 10 prosentilla yleisen oppimäärän opiskelijoista. 28 % yleisen ja 42 % laajan oppimäärän opiskelijoista ei osannut sanoa, onko musiikin ammattilaisuus heillä tavoitteena. 16–18-vuotiaissa 45 % ei osannut ottaa kantaa.
- Ne, jotka aikoivat musiikista ammattia, olivat hieman keskimääräistä tyytyväisempiä osaamiseensa tasaisesti kaikilla musiikillisilla osa-alueilla.
- Ne, jotka eivät aikoneet jatkaa musiikin opintoja taiteen perusopetuksessa, aikoivat silti jatkaa musiikin harrastamista muulla tavoin esim. soittamalla itse tai ystävien kanssa tai harrasteorkestereissa.
- Opintojen kehittämistoiveet: joustavuutta vaikuttaa opintojen etenemistähtiin, valinnanvapautta ohjelmistoon, selkeitä tavoitteita ja ohjeita opintojen suorittamisesta, enemmän tietoa jatkumahdollisuuksista.

Havainnot musiikin opintopoluista: miksi opinnot keskeytyvät?

- Tyypillisimmin opinnot oli keskeytetty, koska muut asiat kiinnostivat enemmän (36 %), opintojen katsottiin vievän liikaa aikaa muilta harrastuksilta (21 %), harjoittelu oli liian työlästä (20 %). Kuudesosa lopetti, koska soittaminen vei liikaa aikaa kouluopinnoilta tai koska ei pitänyt jostain opintojen osa-alueesta.
- Nuorimmilla, alle 5-vuotiailla (huoltajat vastaajina) vääränlaiseen opettajaan tai huonoon ilmapiiriin liittyvät lopettamissyynä. Musiikkileikkikouluikäisten vanhemmilla lopettamisen syynä usein, että aikataulujen muuttuessa harrastuksen jatkaminen ei mahdollista (esim. päiväajat/vanhempien työssäkäynti).
- 6–12-vuotiailla ja 13–15-vuotiailla keskeisimpiä lopettamisen syitä olivat, että muut asiat kiinnostivat enemmän, ja 13–15-vuotiailla myös se, että musiikin harrastaminen vie liikaa aikaa muilta harrastuksilta.
- 16–18-vuotiailla nousi vahvasti esille se, että musiikki vie aikaa kouluopinnoilta (52 %) tai että harjoittelu oli liian työlästä (45 %) -> kaivattiin joustavuutta opintoihin

Havainnot musiikin opintopoluista: miksi opinnot keskeytyvät?

- Viidesosa 16–18-vuotiaista ilmaisi yhtenä lopettamisen syynä kokemuksen siitä, että oma osaaminen ei riitä jatkamiseen, muun ikäiset eivät ilmaisseet kyseistä syytä lainkaan.
- Neljästä viiteen vuoteen opiskelleilla murroskohta. Nousee esiin vahvasti se, että muut asiat kiinnostivat enemmän, sekä harjoittelun työläys. Myös lukukausimaksujen kalleus tulee esiin eniten neljästä viiteen vuotta opiskelleiden kohdalla.
- Mistä ei pidetty opinnoissa: ylivoimaisesti useimmin mainittu musiikin hahmotusaineet (25 % vastauksista). Muita syitä mm. vääränlainen opettaja tai opintojen liika stressaavuus.
- Taiteen perusopetuksessa keskeyttäneissä minkään tietyn instrumentin soittajat eivät olleet jättäneet opintoja kesken tyypillisemmin kuin muut, ja pianon soittajat keskeyttivät opinnot suhteessa hieman harvemmin.
- Jatkamista kannattelevat tekijät: yksittäisistä asioista, joista oli pidetty, opettaja mainittiin ylivoimaisesti useimmin, joka toisessa vastauksessa. Muita tekijöitä onnistumisen kokemukset, yhteissoittaminen.
- Taiteen perusopetuksessa lopettaneista suurin osa (n. 85 %) aikoi jatkaa musiikin harrastamista jossain muodossa. Ne, jotka olivat jatkamassa musiikin harrastamista, aikovat tyypillisimmin jatkaa musisoitua itsekseen tai kavereiden kanssa (n. 60 %). Bändissä tai kuorossa aikoi jatkaa joka kymmenes, jossain orkesterissa hieman harvempi.

Havaintoja musiikin opintopoluista: musiikin hahmotusaineet

- Sekä taiteen perusopetuksen piirissä olevilla että musiikin opinnot keskeyttäneillä keskeisin yksittäinen tekijä musiikinopinnoissa, josta ei pidetty, oli musiikin hahmotusaineiden pakollisuus.
- Selvityksessämme eri asteilla opiskelevat ilmaisivat monia muita musiikin osa-alueita useammin tyytymättömyyttä ja riittämättömyyttä musiikin hahmotusaineisiin liittyvään osaamiseensa.
- Musiikin hahmotusaineiden asema -> hahmotusaineiden nivominen entistäkin kiinteämmin osaksi instrumentin opetusta ja muut menetelmät, joilla hahmotusaineiden opiskelua saadaan vahvemmin motivoitua osaksi oppilaiden omia opintopolkuja. Hahmotusaineiden nivominen osaksi muuta opetusta linjassa myös musiikin opetussuunnitelmien perusteissa ilmaistun tavoitteen kanssa, jonka mukaan eri tavoitealueiden tavoitteiden tulisi opetustoiminnassa limittyä toiminnalliseksi kokonaisuudeksi.

Havainnot musiikin opintopoluista: ammatillinen koulutus

- 72 prosentilla vastanneista oli ennen ammatillisia opintoja taustalla ylioppilastutkinto, kuudesosalla jokin ammatillinen tutkinto. Samoin kuudesosalla oli opintojen aloitushetkellä taustalla jokin korkeakoulututkinto; joko yliopisto- tai ammattikorkeakoulututkinto.
- Yli kolmasosa vastanneista oli aloittanut musiikin harrastamisen musiikkileikkikoulussa. Noin kolmasosa oli käynyt peruskoulussa musiikkiluokkaa, tai musiikkilukiota, yli puolet oli soittanut bändissä.
- Ammatillisesta koulutuksesta valmistuneista valmistumisajankohtana 57 % opiskelu edelleen tavoitteena, ja opiskelemassa vastausajankohtana 45 %. Erityisesti klassiseen musiikkiin suuntautuneilla opiskelu tavoitteena, ja he päätyneet opiskelemaan useammin (55 %) kuin rytmimusiikkiin (32%) siirtyneet.
- Musiikin alaa edelleen opiskelemaan jatkaneista hieman vajaa puolet meni opiskelemaan ammattikorkeakouluun, 30 % yliopistoon. Klassiseen musiikkiin suuntautuneet olivat siirtyneet yhtä usein ammattikorkeakouluhin tai yliopistokoulutukseen (36-37 %) kun rytmimusiikkiin suuntautuneet opiskelivat tyypillisemmin ammattikorkeakoulussa (57 %) kuin yliopistossa (23 %).
- Viidesosalla tavoitteena oli ollut työelämään siirtyminen; vastausajankohtana puolet teki musiikkialan freelancertyötä, mutta sekä vakituisissa että määräaikaisissa työsuhteissa työskentely oli melko vähäistä (kokoaikaisissa töissä 4-6% vastaajista)

Havainnot musiikin opintopoluista: ammatillinen koulutus

- 10 % oli ollut tavoitteena muun alan opinnot; 20 % opiskeli vastausajankohtana jotain muuta kuin musiikin alaa -> musiikin alalla toimiminen ei ollut vastannut täysin valmistumisajankohdan odotuksia, mikä oli ohjannut opiskelemaan muuta alaa.
- Ammatillisessa koulutuksessa tyypillisesti haetaan omaa musiikillista suuntaa ja motivaatiota sekä vahvistetaan osaamista tulevia musiikin korkeakouluopintoja varten.
- Opiskelleet arvioivat, tarjosiko koulutus riittävät taidot eri osa-alueilla työmarkkinoille tai alan opintojen jatkamiseen: tyytyväisimpiä molemmissa suhteissa oltiin yhteismusisointitaitoihin ja musiikillisiin taitoihin kuten instrumentin hallinta, tyytymättömmimpiä koulutuksen tarjoamiin työelämä- ja yrittäjyysvalmiuksiin. Yleisesti valmiuksien katsottiin riittävän hieman paremmin opintoihin kuin työelämään.
- Rytmimusiikkiin suuntautuneet kokivat saavuttaneensa paremmat työelämävalmiudet sekä musiikillisilla osa-alueilla että työelämä- ja yrittäjyysvalmiuksien suhteen kuin klassiseen musiikkiin suuntautuneet.
- Klassiseen musiikkiin suuntautuneet kokivat, että vaikka koulutus antoi hyviä valmiuksia musiikin opintojen jatkamiseen, he eivät kokeneet olleensa valmiita musiikin alan työelämään ilman lisäkouluttautumista.
- Vastaajat kaipasivat ammatillisiin opintoihin enemmän työelämätaitojen ja yrittäjyyden opetusta.

Havainnot ja musiikin opintopoluista: korkeakoulutuksessa (amk/SibA) aloittaneet

- Opiskelijoita kysyttiin, ovatko he saaneet aiemmista opinnoista tai harrastuksista riittävät taidot musiikkialan korkeakouluopintojen kannalta tietyillä osa-alueilla:
- **Ammattikorkeakoulut:** tyytyväisimpiä yhteismusisointitaitoihin (90 %) esiintymistaitoihin (85 %) sekä taiteelliseen ilmaisuun (83 %); kriittisempiä oltiin improvisoinnin taitoihin (39 %), minkä lisäksi miltei kolmasosa näki parannettavaa omissa musiikin luku- ja kirjoitustaidoissaan, sekä omissa harjoittelutaidoissaan.
- ammattikorkeakouluopiskelijoista ne, jolla oli taustalla osallistuminen taiteen perusopetukseen, arvio omasta osaamisesta oli samansuuntainen kuin vastaajilla keskimäärin.
- **Sibelius-Akatemia:** tyytyväisiä yhteismusisointitaitoihin (81 %), pääinstrumentin soittotekniikkaan (76 %), taiteelliseen ilmaisuun (77 %). Omat valmiudet improvisoinnissa (48 %) nähtiin heikoimmaksi, ja siinä kohdin vastaukset ovat samansuuntaisia muiden opintoasteiden vastausten kanssa. Vajaa kolmasosa vastaajista näki omat harjoittelutaidot riittämättömiksi. Miltei joka kolmas koki, että ei ollut saanut riittävää käsitystä musiikin alan koulutuksellisesta ja ammatillisesta kentästä.

Havainnot musiikin opintopoluista: harrastamisen sukupuolittuminen

- Aineiston perusteella musiikin opiskelu naisvaltaista kaikilla opintoasteilla
- TPO: tyttöjä/naisia: yleinen oppimäärä: 61 %, laaja oppimäärä: 69 %.
- Ammatillinen koulutus: vastaajien jakauma tasainen: naisia 51 %, mutta jakauma musiikillisten suuntausten välillä: klassinen: tyttöjä/naisia 72 %, rytmimusiikki: tyttöjä/naisia 34 %.
- Instrumenttivalinnat ovat sukupuolittuneita kaikilla opintoasteilla. Ammatillisessa koulutuksessa laulun pääinstrumenttikseen valinneet voittopuolisesti naisia, kielisoittimet ja lyömäsoittimet valinneet miehiä. Rytmimusiikissa suosituimmat instrumentit laulu ja kielisoittimet vahvasti sukupuolittuneita. Lyömäsoittimet erityisen vahvasti poikien ja miesten valinta. Kietoutuu osin, mutta ei täysin musiikilliseen suuntautumiseen.

Havainnot musiikin opintopoluista: harrastamisen sukupuolittuminen

- Lukuun ottamatta nuorimpia, 6–12-vuotiaita vastaajia, taiteen perusopetuksessa opiskelevat kaikenikäiset tytöt ja naiset arvioivat pääinstrumenttinsa soittotekniikan ja esiintymistaitonsa heikommaksi kuin samanikäiset pojat:
- Opintojen edetessä tytöille alkaa muodostua heikompi käsitys omista kyvyistään näillä osa-alueilla -> käytänteiden tarkastelu siitä näkökulmasta, rohkaistaanko kaikkia sukupuolia yhtäläisesti musiikilliseen ilmaisuun.
- Myös ammatillisen koulutuksen osalta viitteitä, että miehet arvioivat musiikillisen osaamisensa esimerkiksi pääinstrumenttinsa soittotekniikassa hieman paremmaksi kuin naiset, vaikkakin kyseisessä aineistossa arvioituun osaamiseen liittyvät erot kytkeytyvät vahvemmin vastaajien musiikilliseen suuntautumiseen (rytmimusiikki/klassinen).

Havainnot musiikin opintopoluista: mikä vaikuttaa etenemiseen

- Musiikin varhaiskasvatuksen keskeisyys, ohjaa myöhempään harrastuneisuuteen ja musiikin opintoihin
- Opetuksen alueellinen saavutettavuus, erit. tärkeää varhaiskasvatuksen ja tpo:n osalta
- Miltei neljäsosa ammatilliseen koulutukseen osallistuneista ja 40 prosenttia ammattikorkeakouluissa opiskelevista oli opiskellut musiikkia kansalais- tai työväenopistoissa
- Tpo: opintoihin kiinnittymisen tukeminen -> erit. opintojen sosiaalinen puoli, opiskelijoiden ryhmäyttämiseen panostaminen, sopivantasoisten soittoyhteisöjen mahdollistaminen, opintojen joustavuus
- Erityisesti 16-18-vuotiaiden osalta tpo:n ja lukio-opintojen yhteensovittamisen haasteet ja siihen liittyvien ratkaisujen kehittäminen → opintojen joustavuus, kaksois- ja kolmoistutkinnot, lukiodiplomien kehitystyö, osaamisen tunnistaminen (Koski-tietovarannon kehitystyö)

Havainnot musiikin opintopoluista: mikä vaikuttaa etenemiseen

- Taiteen perusopetuksen piirissä olevilla ilmeni epätietoisuutta opetuksen tavoitteista, vaatimuksista ja opintojen rakenteista → oppimäärien tarjoamien mahdollisuuksien ja vaatimusten parempi tunnistaminen (oppilaat ja huoltajat) mahdollistaisi tietoisemman opintopolun.
- Eri vaiheissa opintopolkuja nuoret opiskelijat tarvitsevat tutkimuksen tulosten mukaan vahvempaa ymmärrystä koulutuspolkujen luonteesta ja eri koulutusasteiden vaatimustasoista oman opintopolun suunnittelun tueksi → oppilaanohjauksen tarve kaikilla asteilla tavoitteiden ja mahdollisuuksien kirkastamiseksi, erityisesti nivelvaiheiden tuki
- Musiikin opintokentän ja työelämän tuntemuksessa puutteita eri opintoasteilla, ei tunneta mahdollisuuksia
- Tarve koulutusasteiden yhteistyön lisäämiseen, jotta opintopoluilla eteneminen olisi joustavampaa (Koul.pol. selonteko 2021).

Mahdollisia jatkotutkimustarpeita

- TPO – OPS:in uudistuksen vaikutukset opetukseen
- Musiikin varhaiskasvatuksen saavutettavuus
- Vapaan sivistystyön parissa tehtävä taiteen perusopetus
- Miten edelleen kehittää ei-tutkintoperustaista täydennyskoulutusta ja sen tunnettuutta
- Koulutusasteiden välisen yhteistyön lisääminen
- Ammatillisen koulutuksen ja korkeakoulutuksen työelämäyhteydet: työllistymisen tarkempi tarkastelu
- Sosioekonomisten tekijöiden vaikutus koulutuspolkuihin
- Tiedonkeruun kehittäminen, tiedon hyödyntäminen opetuksen kehittämisessä

Kiitos!

anna.kanerva@cupore.fi
katja.oksanen-sarela@cupore.fi